

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2020 roku

Sąd Rejonowy w Limanowej I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Józefa Czechowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Ewa Gawron

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2020 roku w Limanowej

na rozprawie

sprawy z wniosku G. G.

z udziałem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

I. ustanowić na rzecz uczestnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. służebność przesyłu na nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położoną w R., gm. L., dla której Sąd Rejonowy w Limanowej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), polegającą na znoszeniu prawa wstępu, posadowienia i utrzymywania linii gazowej podziemnej średniego ciśnienia oraz przesyłu gazu, prawie dostępu uczestnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. do urządzeń przesyłowych w celu przeprowadzenia inspekcji ich stanu, usunięcia wszelkich usterek i awarii, a także konserwacji i remontów, w tym wymiany zniszczonych i zużytych elementów urządzeń, jak również i odbudowy, modernizacji urządzeń przesyłowych wraz z prawem swobodnego dostępu służb gazowniczych, w tym przejazdu i przechodu w celu usunięcia awarii - pasem o szerokości 3 m, w sposób oznaczony na mapie służebności przesyłu w wersji 1 sporządzonej przez biegłego sądowego geodetę Z. S., przyjętej do ewidencji materiałów zasobu geodezyjnego i kartograficznego w dniu 23 stycznia 2020 r. za numerem P. (...)2020.297 po działce nr (...) objętej KW nr (...) wzdłuż linii gazociągu, obszarem ograniczonym punktami A,B,C,D;

II. tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności zasądzić od uczestnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. na rzecz wnioskodawcy G. G. kwotę 1.928,00 zł (jeden tysiąc dziewięćset dwadzieścia osiem złotych 00/100);

III. zasądzić od uczestnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. na rzecz wnioskodawcy G. G. kwotę 3.020,00 zł (trzy tysiące dwadzieścia złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 480,00 zł (czteryście osiemdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. nakazać ściągnąć od uczestnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Limanowej kwotę 1.536,54 zł (jeden tysiąc pięćset trzydzieści sześć złotych 54/100) tytułem wydatków tymczasowo poniesionych ze środków budżetowych Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 27 listopada 2020 roku

Wnioskodawca G. G. złożył wniosek o ustanowienie służebności przesyłu na działce ewidencyjnej nr (...) położonej w R., stanowiącej jego własność – na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w T., polegającej na znoszeniu prawa wstępu, posadowienia i utrzymywania linii gazowej podziemnej średniego ciśnienia oraz przesyłu gazu, prawie dostępu

spółki do urządzeń przesyłowych w celu przeprowadzenia inspekcji ich stanu, usunięcia wszelkich usterek i awarii, a także konserwacji i remontów, w tym wymiany zniszczonych i zużytych elementów urządzeń, jak również i odbudowy, pasem o szerokości jednego metra, który zostanie oznaczony na mapie przez biegłego geodetę. Nadto wnioskodawca wniósł o zasądzenie od uczestniczki (...) sp. z o.o. z siedzibą w T. na jego rzecz kwoty 6.000,00 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności oraz zasądzenie zwrotu kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że jest właścicielem działki (...) położonej w R., obj. KW (...). Nieruchomość nabył na podstawie umowy darowizny z dnia 14 sierpnia 1996 roku, za Rep. A Nr 3192/96, natomiast jego poprzednicy prawni A. G. i L. G. (rodzice wnioskodawcy), nabyli przedmiotową nieruchomość na podstawie umowy sprzedaży z dnia 7 października 1991 roku.

Część działki (...) kwalifikowana jest jako grunt rolny (0,07 ha), pozostała część (0,02 ha) jako pastwisko trwałe. Działka nie jest objęta planem zagospodarowania przestrzennego, znajduje się w obszarze objętym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy L.. Na działce (...) zlokalizowany jest odcinek gazociągu średniego ciśnienia dn 40 PE, który został wybudowany w oparciu o wydaną w dniu 20 kwietnia 1993 roku przez Urząd Rejonowy w L. decyzję o zatwierdzeniu planu realizacyjnego i pozwoleniu na budowę w odniesieniu do sieci gazowej średniego ciśnienia w Starym i N. (gm. L.). Własność działki (...) nie jest obciążona żadną służebnością. Ani wnioskodawca ani jego poprzednicy prawni nie zawierali z uczestniczką umowy na podstawie której ta mogłaby korzystać z działki (...). Zainicjowane postępowanie zmierza do uregulowania stanu prawnego tej sytuacji. Przed wszczęciem postępowania prowadzona była korespondencja z (...) sp. z o. o., jednak nie udało się osiągnąć porozumienia w sprawie zasad korzystania z jego nieruchomości. Spółka nie wyraziła zgody na jego propozycje podając, iż decyzja wydana przez Urząd Rejonowy w L. zawiera klauzulę, że wszystkie osoby fizyczne i prawne wyraziły pisemną zgodę na wejście na ich teren w celu realizacji tej inwestycji.

2 września 2020 roku wnioskodawca ostatecznie sprecyzował żądanie wniosku wnosząc o ustanowienie służebności przesyłu na rzecz uczestniczki szlakiem oznaczonym na mapie biegłego geodety Z. S. pasem o szerokości 3 metrów w świetle niekwestionowanej opinii biegłego z zakresu gazownictwa z wynagrodzeniem za ustanowienie służebności przesyłu w kwocie 1 928 zł /k. 240/.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek (k. 41-54) uczestniczka (...) sp. z o. o. wniosła o oddalenie wniosku w całości i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Uczestniczka przyznała, że przez działki stanowiące własność wnioskodawcy przebiega gazociąg średniego ciśnienia DN40 PE o długości 27 metrów, który wykonany jest z polietylenu. Gazociąg posadowiony na działce wnioskodawcy został wybudowany na podstawie decyzji z dnia 20 kwietnia 1993 r. wydanej przez Urząd Rejonowy w L., znak: (...)IV. (...)10-16/93 w przedmiocie zatwierdzenia planu realizacyjnego i pozwolenia na budowę sieci gazowej średniego ciśnienia w Starym i N., gm. L.. Sieć gazowa we wsiach S. i N. jak wynika z powyższej decyzji – zlokalizowana została na mocy prawomocnej decyzji z dnia 30 marca 1993 r., znak: G.7332/3/93 wydanej przez Wójta Gminy L.. Decyzją z dnia 20 września 1994 r., znak: (...)II. (...)10-52/94 wydaną przez Urząd Rejonowy w L. udzielono pozwolenia na jej użytkowanie. Z kolei w dniu 26 września 1994 r. przeprowadzono główną próbę szczelności wybudowanej sieci gazowej. Od chwili przyjęcia do eksploatacji sieci gazowej tj. **od dnia 29 września 1994 r.** / daty umowy darowizny k 67-68 / przez poprzednika prawnego uczestniczki, (...) sp. z o.o. z siedzibą w T. oraz jej poprzednicy prawni stale korzystali z sieci gazowej znajdującej się na nieruchomości wnioskodawcy. W uzasadnieniu uczestniczka wskazała, że przysługuje jej tytuł prawny do korzystania z przedmiotowej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu w celu korzystania z urządzenia przesyłowego, a źródłem tego tytułu jest udzielona przez poprzednika prawnego wnioskodawcy zgoda na budowę i eksploatację urządzeń przesyłowych. Nadto uczestniczka zgłosiła zarzut zasiedzenia służebności przesyłu, podnosząc, że objęcie przedmiotowego gazociągu w posiadanie i użytkowanie przez poprzednika prawnego uczestniczki nastąpiło w dobrej wierze. (...) Komitet (...) zgodnie z udzielonym pełnomocnictwem przez właścicieli nieruchomości, w tym poprzednika prawnego wnioskodawcy, doprowadził do wydania na swoją rzecz stosownej decyzji administracyjnej, a następnie wybudował gazociąg w celu zapewnienia dostaw paliwa gazowego. Następnie gazociąg został przekazany na

podstawie obowiązujących przepisów poprzednikowi prawnemu uczestniczki. Realizacja inwestycji nastąpiła z (...) Komitetu (...) w odpowiedzi na zapotrzebowanie mieszkańców, którzy wyrazili zgodę na budowę gazociągu. Budowa gazociągu na nieruchomościach zainteresowanych odbiorców gazu, a następnie korzystanie z tych nieruchomości w zakresie niezbędnym do przesyłu gazu znajdowało więc społeczne i gospodarcze uzasadnienie. Jednocześnie z ostrożności procesowej, na wypadek nieuwzględnienia zarzutu zasiedzenia, uczestniczka zakwestionowała wysokość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności na rzecz wnioskodawcy. Ostatecznie pełnomocnik uczestniczki wniósł o ustanowienie służebności przesyłu szlakiem o szerokości 1 m. co obrazuje powołane przez stronę pozwaną orzecznictwo jak i normy prawne podane przez uczestniczkę /k. 241/2/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca G. G. jest właścicielem działki ewidencyjnej nr (...), o pow. 0,09 ha położonej w R., obj. KW nr (...). Własność tej nieruchomości nabył na podstawie umowy darowizny z dnia 14 sierpnia 1996 r. Rep. A Nr 3192/96.

Wcześniej działka ewidencyjna nr (...) stanowiła własność rodziców wnioskodawcy A. G. i L. G., którzy nabyli własność przedmiotowej nieruchomości na podstawie umowy sprzedaży z dnia 7 października 1991 r od J. i H. T., zamieszkałych (...).

Działka nr (...) nie jest zabudowana. Część jej powierzchni (0,07 ha) kwalifikowana jest jako grunt rolny (RV), pozostała część (0,02 ha) jako pastwiska trwałe (PsV). Działka nie jest objęta planem zagospodarowania przestrzennego, jednakże na mocy Uchwały nr XVIII/118/2004 Rady Gminy L. z dnia 29 kwietnia 2004 r. nieruchomość znajduje się w obszarze objętym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy L..

/dowód: kserokopia odpisu z KW (...) k. 13-14, kserokopia umowy darowizny z dnia 14.08.1996 r. k. 15-18, kserokopia umowy sprzedaży z dnia 07.10.1991 r. k. 19-20, wypis z rejestru gruntów k. 21, wyrys z mapy ewidencyjnej k. 22/

Przez dz. ewid. 22/1 przebiega sieć gazowa średniego ciśnienia dn 40 PE na odcinku oznaczonym na mapie służebności przesyłu gazu biegłego geodety Z. S. pkt A, B, C, D. P. służebności przesyłu gazu przebiega w odległości po 1,5 metra od osi gazociągu. Długość przewodu gazu przebiegającego po działce (...) przewodem podziemnym wynosi 26,7 m. Powierzchnia służebności pasa przesyłu A, B, C, D wynosi 80m².

Przedmiotowy gazociąg budowany był z (...) Komitetu (...) wsi S. i N., w skład którego nie wchodził wnioskodawca, ani jego rodzice A. i L. G., ani też ich poprzednicy prawni J. i H. T., zamieszkali R. 5.

/dowód: mapa służebności przesyłu gazu inż. Z. S. wpisana do Ośrodka (...) nr P. (...).2020.297 w dniu 23 stycznia 2020 roku wraz z opinią - k. 169, 168, akta Urzędu Rejonowego w

L. (...).II. (...) -10-16/93 – k.21 – 39, 449 – 493, zeznania świadka J. M. – k. 102/2; 01:56:38/

(...) Komitet (...) był także wnioskodawcą w sprawie udzielenia pozwolenia na budowę gazociągu. Decyzją z dnia 20 kwietnia 1993 r. wydaną przez Urząd Rejonowy w L., znak: (...)IV. (...) -10-16/93 zatwierdzono plan realizacyjny i pozwolenie na budowę sieci gazowej średniego ciśnienia w Starym i N.. Sieć gazowa zlokalizowana została na mocy prawomocnej decyzji z dnia 30 marca 1993 r., znak: G.7332/3/93, wydanej przez Wójta Gminy L.. Pozwolenie na użytkowanie zostało wydane 20 września 1994 r., znak: (...)II. (...) -10-52/94. W czasie przygotowywania dokumentacji zostało sporządzone pełnomocnictwo dla J. O., Z. P. i M. O. od (...) /inwestorów sieci gazowej/ wraz z wykazem osób udzielających w/w pełnomocnictwa. Na liście tej również nie widnieje podpis ani wnioskodawcy ani jego poprzedników prawnych tj. A. G. i L. G., czy J. i H. T.. Wnioskodawca ani jego poprzednicy prawni nigdy nie wyrazili zgody na przebieg odcinka gazociągu przez działkę (...) obj. KW (...).

Sieć gazowa została oddana do użytku na podstawie protokołu z dnia 29 września 1994 r po przeprowadzeniu próby szczelności sieci gazowej. Po przeprowadzeniu próby szczelności sieci gazowej 26 września 1994 roku (...) Komitet (...) przekazał sieć umową darowizny z dnia 29 września 1994 poprzednikowi prawnemu uczestniczki .

/dowód: decyzja o zatwierdzeniu planu realizacyjnego i pozwolenia na budowę k. 62, decyzja o pozwoleniu na użytkowanie k. 63, projekt graficzny k. 64, protokół z 26.09.1994 r. - k. 66, umowa darowizny z dnia 29.09.1994 r. k. 67, protokół przekazania k. 68, pełnomocnictwo do umowy darowizny wraz z wykazem osób dających pełnomocnictwo k. 69 – 70, protokół oględzin z dokumentacją fotograficzną k. 150-151, opinia biegłego Z. S. – k. 168-170, akta Urzędu Rejonowego w L. (...)II. (...) -10-16/93 – k. 493/

Właściwa szerokość strefy wykonywania służebności przesyłu gazociągu średniego ciśnienia dn 40 PE na całej długości sieci gazociągu w obrębie działki (...) w m. R. należącej do wnioskodawcy (szerokość strefy z pełnym wyłączeniem zamierzeń inwestycyjnych w tym obszarze przez wnioskodawcę) wynosi 3,0 m.

/ dowód: opinia biegłego A. W. k. 134-137, zeznania świadka J. M. – k. 102/2; 01:56:38/

(...) sp. z o. o. jest następcą prawnym przedsiębiorstw w tym (...) Okręgowego Zakładu Gazownictwa – Zakłady (...) w J. / strony umowy darowizny z k 67 - 68, które przyjmując różne formy organizacyjne wykonywały zadania z zakresu utrzymania, eksploatacji sieci gazowych i świadczenia za ich pośrednictwem usług związanych z dostawami gazu. Historia przekształceń tych przedsiębiorstw przedstawia się następująco:

- w wyniku połączenia m.in. (...) Zakładów (...) w T. (w skład których wchodził (...) Okręgowy Zakład Gazownictwa wraz z Zakładem (...) w J.) na mocy zarządzenia nr 56 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 1.08.1982 r. w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego powstało (...),

- na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30.09.1996 r. w sprawie przekształcenia państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej (...) jednoosobową spółkę Skarbu Państwa (Dz.U. nr 116, poz. 553) (...) zostało przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, a zgodnie z aktem komercjalizacji z dnia 21.10.1996 r. (rep. A nr 18871/96) cały majątek przedsiębiorstwa państwowego został wniesiony jako kapitał akcyjny spółki (...) S.A.;

- na mocy umowy dotyczącej przeniesienia aportu, sporządzonej w formie aktu notarialnego (rep. A nr 6526/2002), zawartej w dniu 31.12.2002 r. pomiędzy (...) S.A. a (...) Spółką. (...) sp. z o. o. , spółka ta stała się właścicielem m.in. majątku całego Zakładu (...) w K. (poprzednio Oddział (...) S.A.),

- w dniu 1.07.2013 r. nastąpiło połączenie przez przejęcie w trybie art. 492 § 1 ksh m.in. (...) sp. z o. o. poprzez (...) sp. z o. o., który następnie zmienił firmę na (...) sp. z o.o. z siedzibą w T..

/dowód: zarządzenie nr 56 Ministra Górnictwa i Energetyki k. 72-74, rozporządzenie Prezesa RM z 30.09.1996 r. k. 75, akt notarialny z 21.10.1996 r. - k. 76-79, akt notarialny z 31.12.2002 r. - k. 80-81, wydruk informacji uczestnika z KRS k. 57-61/

24 września 2018 roku wnioskodawca zwrócił się do uczestniczki o uzgodnienie warunków odszkodowania za bezumowne korzystanie z gruntu oraz o ustalenie warunków korzystania z zajmowanego terenu. Pismem z dnia 11 października 2018 roku wnioskodawca zaproponował uczestniczce możliwość korzystania z zajmowanego terenu przez spółkę miesięczną opłatę w wysokości 900,00 zł dla każdorazowego właściciela oraz odszkodowanie za 10-letni okres użytkowania gruntu bez wymaganej prawnie umowy w kwocie 108.000,00 zł. W odpowiedzi na pisma wnioskodawcy uczestniczka dnia 18 października 2018 r. wskazała, iż na działce (...) w R. gm. L. zlokalizowany jest odcinek gazociągu średniego ciśnienia dn 40 PE wybudowany w oparciu o pozwolenie na budowę dnia 20 kwietnia 1993 r. wydaną przez Urząd Rejonowy w L. na rzecz (...) Komitetu (...). Nadto pismem z dnia 13 listopada 2018 r. uczestniczka wskazała, iż w ocenie Spółki brak jest podstaw do uznania roszczenia wnioskodawcy. Na rozprawie w

dniu 08 maja 2019 r. uczestniczka zaproponowała wnioskodawcy jednorazowe wynagrodzenie za służebność w kwocie 344 zł, na co wnioskodawca nie wyraził zgody.

/dowód: korespondencja między stronami k. 27-33, oświadczenie pełnomocnika uczestnika – k. 100/

Wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu pasem o szerokości 3 metrów po działce nr (...) położonej w R., będącej własnością wnioskodawcy wynosi 1.928,00 zł.

/dowód: opinia biegłego rzeczoznawcy M. M. k. 183-204,

odpowiedź na zarzuty do opinii k. 238/

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dowodów z dokumentów, opinii biegłych sądowych: geodety Z. S., która to opinia nie była kwestionowana przez żadną ze stron, opinii biegłego do spraw gazownictwa A. W., który w oparciu o przepisy rozporządzeń podanych w opinii /k. 1304 – 1307/ rzeczowo i przekonująco wskazał dlaczego służebność przesyłu winna mieć szerokość 3 m. Tę opinię niezakwestionowaną skutecznie przez uczestniczkę potwierdził w całości świadek zgłoszony przez (...) Spółkę (...) spółkę z.o.o. - J. M. – pracownik uczestniczki, który zeznał: „pas gazociągu ze strefą ochronną powinien mieć szerokość 3 m. po 1,5 m. od osi gazociągu. Taką strefę mają gazociągi wybudowane przed 2005 rokiem” /k. 102/2, 01:56:38/, opinii biegłego rzeczoznawcy M. M. /k. 183 – 200, 223 – 224/, która w sposób jasny i przekonujący dokonała wyceny wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Uczestniczka po wyjaśnieniach biegłej /k. 223 – 224/ tej opinii nie kwestionowała. Przeprowadzone w sprawie opinie biegłych były spójne, rzeczowe i stanowcze dlatego były one podstawą ustaleń sądu. Sąd odmówił wiary twierdzeniom uczestniczki, w których podnosiła, że poprzednik prawny wnioskodawcy wyraził zgodę na budowę i eksploatację urządzeń przesyłowych – przeczy temu w sposób jednoznaczny dokumentacja z okresu budowy urządzeń przesyłowych przedstawiona przez samą uczestniczkę /k. 62 – 70/ jak i akta Urzędu Rejonowego w L. (...)II. (...)10-16/93 /k. 1 – 39, 59, 315, 449 – 497/ - w której takiej zgody nie ma ani od wnioskodawcy, ani od jego rodziców A. i L. G., ani od ich poprzedników J. i H. T. zam. (...). Przeczą temu również zeznania świadków A. G. i L. G., którym sąd w pełni dał wiarę, gdyż zeznania te korespondowały z powołaną dokumentacją. Zeznania świadka M. B.: „jestem prawie pewien, że z każdym właścicielem spotkałem się na gruncie (...) miałem tylko zgody ustne, nie miałem do czynienia ze zgodami pisemnymi” /k. 102/ „weryfikacja właściciela działki odbywała się przez wywiad sąsiedzki i informacje od (...). Nie weryfikowałem tego w księgach wieczystych” /k. 101/2, 01:28:45/ - również w żaden sposób nie mogą być podstawą ustaleń, że poprzednicy prawni wnioskodawcy wyrazili taką zgodę.

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 305² § 2 k.c. jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

Stosownie zaś do treści art. 305¹ k.c. służebność przesyłu to prawo, które może obciążać nieruchomość na rzecz przedsiębiorcy, którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., polegające na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń.

W sprawie niesporne jest, że na nieruchomości wnioskodawcy stanowiącą działkę nr (...) znajduje się odcinek gazociągu średniego ciśnienia dn 40 PE wybudowane w oparciu o pozwolenie na budowę z dnia 20 kwietnia 1993 roku stanowiący własność uczestniczki. Niespornym również było, że uczestniczka i jej poprzednik prawny wykorzystywali i wykorzystują aktualnie przedmiotowy odcinek gazociągu średniego ciśnienia dn 40 PE do przesyłu gazu od **29 września 1994 roku**, dlatego posiadanie uczestniczki oraz jego poprzedników prawnych przedmiotowego odcinka uznać należało za posiadanie nieprzerwane do chwili obecnej.

Uczestniczka domagała się oddalenia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu z tego względu, że zdaniem uczestniczki nabyła ona służebność gruntową przesyłu w drodze zasiedzenia, co powoduje, że żądanie ustanowienia służebności byłoby nieuzasadnione.

W pierwszej kolejności zatem konieczne jest zbadanie zgłoszonego zarzutu zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Zgodnie z treścią art. 192 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Zawarte w zd. 2 art. 292 k.c. odesłanie do przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie pozwala na stosowanie do zasiedzenia służebności gruntowej przepisów o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie jedynie "odpowiednio". Znajdują natomiast odpowiednie zastosowanie przepisy o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary posiadacza (art. 172 § 1 i 2 k.c.) odpowiedniego stosowania przepisów o biegu przedawnienia roszczeń (art. 175 k.c.) i możliwości doliczenia posiadania poprzednika (art. 176 k.c.).

Zasadniczą przesłanką zasiedzenia służebności gruntowej jest zatem istnienie trwałego i widocznego urządzenia umożliwiającego wykonywanie służebności danego rodzaju, które co do zasady powinno być wykonane przez posiadacza służebności.

Posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Należy mieć na uwadze okoliczność, że przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność. Władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się zaś jako posiadanie zależne (art. 336 k.c.), z tym że musi być ono wykonywane dla siebie (postanowienie SN z 28.04.2010 rok, III CSK 211/09 Lex nr 686065). Oznacza to, że posiadanie to powinno być determinowane władaniem rzeczą we własnym imieniu w takim zakresie, jak to czyni uprawniony z prawa służebności. Służebność gruntowa jest bowiem prawem na rzeczy cudzej.

Posiadanie prowadzące do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia ma też inny zakres niż posiadanie prowadzące do nabycia przez zasiedzenie własności. Posiadanie służebności nie musi być wykonywane w sposób ciągły lecz stosownie do potrzeb (postanowienie SN 2006-10-04 II CSK 119/06 Lex nr 447190).

Istnienie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej powinno być na zasadach ogólnych (art. 6 k.c.) wykazane przez podmiot powołujący się na zasiedzenie służebności (postanowienie SN z dnia 16.01.2009 rok, III CSK 230/08, Lex nr 577190). Na tym podmiocie spoczywa również ciężar wykazania, że posiadanie służebności polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia znajdującego się na cudzej nieruchomości, trwa przez okres wymagany do zasiedzenia.

Odnośnie okresów zasiedzenia wskazać trzeba, że - przy założeniu złej wiary - w przypadku zasiedzenia, które nastąpiło przed wejściem w życie ustawy nowelizującej z dnia 29 lipca 1990 roku (1 października 1990 roku) ma zastosowanie 20 - letni okres posiadania przewidziany w art. 172 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed tą datą (postanowienie SN z dnia 2 września 1993 roku II CRN 89/93). W sytuacji, gdy zasiedzenie nie nastąpiło przed tą datą począwszy od dnia 1 października 1990 roku zastosowanie ma 30 - letni termin zasiedzenia. W przypadku dobrej wiary terminy te są odpowiednio o 10 lat krótsze.

Przy ocenie czy zachodzą warunki do nabycia własności nieruchomości w drodze zasiedzenia należy wskazać, że dobra wiara polega na usprawiedliwionym w danych okolicznościach przekonaniu posiadacza, że przysługuje mu takie prawo do władania rzeczą jakie faktycznie wykonuje (orzeczenie z 7 maja 1971 roku I CR 302/71, NP. 4/73 str. 580). Dobra wiara polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo. O tym, czy nieruchomość posiada się w złej czy w dobrej wierze decyduje stan świadomości w momencie obejmowania nieruchomości (wyrok SN z 5 stycznia 2011 roku III CSK 72/10 G. Prawna P

TPwF (...) Lex 598). Rozstrzygając zatem czy uzyskanie posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu nastąpiło w złej wierze należy mieć na względzie całokształt okoliczności poprzedzających i towarzyszących uzyskaniu posiadania służebności. Domniemanie dobrej wiary jest obalone, gdy z całokształtu okoliczności wynika, że przedsiębiorca przesyłowy w chwili uzyskania posiadania wiedział lub powinien był wiedzieć przy zachowaniu należytej staranności, że do nieruchomości na której zlokalizowane są urządzenia przesyłowe, nie przysługuje mu prawo o treści odpowiadającej służebności przesyłu (uchwała SN z 8 grudnia 2016 roku III CZP 86/16).

W uchwale z dnia 7 października 2008 roku III CZP 89/08 SN przesądził, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu, tj. wprowadzeniem do k.c. art. 305¹ - 305⁴ ustawą z dnia 30 maja 2008 roku (Dz. U. nr 116, poz. 731), która weszła w życie 3 sierpnia 2008 roku dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. Pogląd ten jest ugruntowany, wcześniej między innymi w wyroku z 8 września 2006 roku SN przyjmował, że służebność gruntowa może być ustanowiona na rzecz przedsiębiorstw zajmujących się przesyłem mediów w tym gazu. Może być także przedmiotem zasiedzenia jeśli takie trwałe i widoczne urządzenie znajdowało się na cudzym gruncie wystarczająco długo. Aktualnie stanowisko to zostało potwierdzone m. in. w orzeczeniach SN z 18 września 2014 roku V CSK 553/13, z 8 września 2016 roku II CSK 822/15, z 16 lutego 2017 roku I CSK 155/16.

Uczestniczka nie miała tytułu prawnego do posiadania przedmiotowej służebności gdyż nie dysponowała decyzją zezwalającą na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz. U. z 1958 roku nr 17, poz. 70 - odpowiednik art. 70 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 roku o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości - Dz. U. z 1991 roku nr 30, poz. 127 z późn. zm., obecnie art. 124 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami - Dz. U. z 2004 roku nr 261, poz. 2603 z późn. zm.) na przeprowadzenie na dz. ewid. 22/1 przewodów służących do przesyłania gazu.

Tym samym nie wykazane zostało, by uczestniczka bądź jej poprzednik prawny była uprawniona do wybudowania na dz. ewid. 22/1 odcinka gazociągu średniego ciśnienia dn 40 PE oraz do wejścia na przedmiotowy grunt celem dokonywania oględzin, pomiarów, napraw, a wnioskodawca czy jej poprzednik prawny był obowiązany umożliwić mu wstęp i wykonanie niezbędnych czynności w zakresie służebności przesyłu. Uczestniczka nie miała usprawiedliwionej podstawy do przekonania, że przysługuje jej odpowiednie prawo do władania dz. ewid. 22/1 w zakresie przysługującej jej ustawowo służebności przesyłu (postanowienie SN z dnia 17 grudnia 2008 I CSK 171/08, postanowienie SN z 8 stycznia 2009 roku I CSK 265/08, wyrok SN z dnia 24 maja 2005 roku V CSK 48/05. Decyzje powołane w odpowiedzi na wniosek nie dawały uczestniczce takiego prawa co zostało przesądzone w literaturze jak i orzecznictwie.

Niewątpliwym jest w niniejszej sprawie brak wykazania zgody właściciela oraz jego poprzedników prawnych na ograniczenie prawa własności, co również skutkuje tym, że uczestniczka jest posiadaczem w złej wierze (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17.12.2008 r., T CS 171/08 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28.03.2012 r., V CSK 181/11). Uczestniczka przy obejmowaniu urządzeń przesyłowych gdyby zachowała należyta staranność sprawdziłaby stan prawny nieruchomości po których biegł pas służebności w księgach wieczystych. Księgi wieczyste są jawne. Nie można zasłaniać się nieznajomością wpisów w księdze wieczystej / art. 2 u.k.w.h. / i sprawdziłaby czy wszyscy właściciele nieruchomości wyrazili zgodę na bieg służebności przesyłu po swoich nieruchomościach.

Przyjmując, że poprzednik prawny uczestniczki objął w dniu 29 września 1994 roku w posiadanie część gruntu należącego aktualnie do wnioskodawcy w zakresie odpowiadającym korzystaniu ze służebności przesyłu w złej wierze, dlatego należało przyjąć, że termin zasiedzenia odnośnie przesyłu gazu upłynąłby dopiero z dniem 29 września 2024 roku.

Mając to wszystko na uwadze sąd uznał, że zarzut zasiedzenia służebności przesyłu był nieuzasadniony, a zatem wniosek o ustanowienie służebności przesyłu był w pełni uzasadniony – dlatego orzekł jak w pkt I postanowienia ustalając przebieg i szerokość pasa służebności przesyłu na podstawie opinii biegłego geodety jak i opinii biegłego do spraw gazownictwa.

W związku z tym, że ustanowienie służebności następuje za wynagrodzeniem dla właściciela nieruchomości, Sąd zasądził na rzecz wnioskodawcy kwotę 1.928,00 zł wyliczoną przez biegłego sądowego, o czym orzeczono jak w pkt II postanowienia.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 2 i 3 k.p.c. W pierwszej kolejności należy wskazać, że zarzut zasiedzenia zgłoszony przez uczestniczkę nie został uwzględniony. Ponadto ustanowienie służebności przesyłu reguluje sytuację prawną uczestniczki, bowiem stwarza podstawę prawną do korzystania przez uczestniczkę z nieruchomości wnioskodawców, w zakresie ograniczonego prawa rzeczowego. Skoro zatem prawo to jest ustanawiane w interesie przede wszystkim uczestniczki, winna ona ponieść koszty jego ustanowienia. W tej sytuacji sąd zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawców zwrot kwoty 3.020,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 480,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Na kwotę 3 020 zł złożyły się: kwota 2 500 zł wpłacona na koszty opinii biegłych geodety i do spraw gazownictwa /k. 119/, 40 zł opłaty od wniosku, 480 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika wnioskodawcy stosownie do § 5 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

W związku z powyższym sąd polecił ściągnąć od uczestniczki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Limanowej kwotę 1.536,54 zł – tytułem wydatków tymczasowo poniesionych ze środków budżetowych Skarbu Państwa.

Wydatki poniesione w sprawie to koszty opinii biegłych: z zakresu gazownictwa – kwota 478,08 zł /k. 156, 158/, biegłego geodety – kwota 1 821,77 zł /k. 171/, biegłej rzeczoznawcy majątkowego – kwota 1 673,19 zł /k. 206 i 209/, 63,50 zł – koszt dojazdu sądu na oględziny w dniu 29 października 2019 roku /k. 150, 152/ - daje to łączną kwotę 4 036,54 zł minus kwota 2 500 zł wpłacona przez wnioskodawcę /k. 119/, daje kwotę 1 536,54 zł.

SSR Józefa Czechowska